

UCHWAŁA NR 438/2023
ZARZĄDU POWIATU ŁOSICKIEGO
z dnia 26 września 2023 roku

w sprawie zatwierdzenia diagnozy potrzeb Zespołu Szkół nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach na potrzeby realizacji projektu dofinansowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie Dla Mazowsza 2021-2027, Działanie FEMA 07.02 Wzmocnienie kompetencji uczniów

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 ze zm.), oraz art. 57 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.) Zarząd Powiatu Łosickiego uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się diagnozę potrzeb Zespołu Szkół nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach na potrzeby realizacji projektu dofinansowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie Dla Mazowsza 2021-2027, Działanie FEMA 07.02 Wzmocnienie kompetencji uczniów, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu Powiatu Łosickiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu Łosickiego:

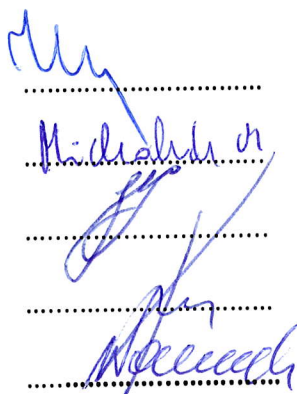
Przewodniczący Zarządu – Janusz Kobyliński

Wiceprzewodniczący Zarządu – Michał Michaluk

Członek Zarządu – Stefan Iwanowski

Członek Zarządu – Waldemar Kita

Członek Zarządu – Marian Waszczuk


.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik do Uchwały Nr 438/2023

Zarządu Powiatu Łosickiego

z dnia 26 września 2023 r.



notkierdrom
STAROSTA
Janusz Kobyliński



**DIAGNOZA POTRZEB
ZESPOŁU SZKÓŁ NR 3
ROLNICZE CENTRUM KSZTAŁCENIA
USTAWICZNEGO
IM. STANISŁAWA STASZICA
W ŁOSICACH**

Łosice, 24.08.2023 r.

Spis treści

WSTĘP	3
1. OPIS SYTUACJI	4
2. OKREŚLENIE STANU DOCELOWEGO	13
3. ZDEFINIOWANIE POTRZEB I PROBLEMÓW	16
4. REKOMENDACJE	24

WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi dogłębną diagnozę potrzeb Zespołu Szkół Nr 3 Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach. Został opracowany przez Dyрекcję placówki w kooperacji ze Stowarzyszeniem Integracja i Rozwój.

Diagnoza potrzeb definiowana jest jako „rozpoznanie jakiegoś stanu rzeczy i jego tendencji rozwojowych na podstawie jego objawów, w oparciu o znajomość ogólnych prawidłowości¹”, a niniejsze opracowanie wypełnia ją w całości.

Dokument został ustrukturyzowany w taki sposób, aby możliwe jak najbardziej transparentnie ukazać palące potrzeby i bariery występujące na chwilę obecną w placówce oraz wizji, do której szkoła zamierza dążyć. W związku z powyższym praca została podzielona na cztery rozdziały.

Pierwszy rozdział opisuje obecną sytuację w powiecie łosickim i w samej placówce. Drugi rozdział ma na celu wskazanie stanu docelowego, czyli określenie jak placówka powinna funkcjonować, aby zaspokoić palące potrzeby sygnalizowane przez uczniów i nauczycieli. Część trzecia analizuje bariery i potrzeby uczniów szkoły, aby z jednej strony scharakteryzować środki wspomagające rozwój uczniów oraz obiektywne przeszkody stojące na jego realizacji. Część czwarta zawiera zestaw rekomendacji, które syntetycznie opisują działania, które mogą doprowadzić do stanu docelowego.

Ponadto podkreślić należy, iż opracowana diagnoza została stworzona na podstawie realnych potrzeb uczniów Zespołu Szkół Nr 3 Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach. Jest to grupa, której dobro przyświeca i będzie przyświecało wszelkich działaniom mającym na celu zmianę funkcjonowania placówki, aby jak najlepiej przygotować ich do wejścia w dorosłe życie i na rynek pracy.

¹ S. Ziemiński, *Problemy dobrej diagnozy*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1973, s..

1. OPIS SYTUACJI

A. Kształcenia zawodowe w powiecie łosickim

Na polskim rynku pracy nie brakuje wakatów, bo tych są tysiące, lecz brakuje fachowców. W końcu czerwca 2023 roku stopa bezrobocia w kraju i powiecie łosickim wynosiła 5,0%, natomiast a w województwie mazowieckim kształtowała się na poziomie 4,0%². Gdyby młodzież miała odpowiednie wykształcenie, to mimo braku doświadczenia, szybko wypełniłaby lukę kadrową w przedsiębiorstwach.

W związku z powyższym zasadne jest dalsze reaktywowanie szkolnictwa zawodowego i umożliwienie uczniom wyboru właściwej szkoły kształcącej zawodowców. Kształcenie wymaga przygotowania uczniów do funkcjonowania na szybko zmieniającym się rynku pracy, a co za tym idzie – określenia odrębnych wytycznych pozwalających na zapewnienie wysokiej jakości działań edukacyjnych.

Działania instytucji, jaką jest szkoła, ukierunkowane są na realizację podstawowych celów w procesie kształcenia. Jego głównymi podmiotami są uczący się (uczniowie) oraz kadra nauczająca (nauczyciele). Proces ten powinien być odpowiednio zorganizowany i uwzględniać m.in. metody nauczania, zasady oceniania, niezbędne wyposażenie (zasoby materialne szkoły), a w konsekwencji doprowadzić do osiągnięcia i potwierdzenia przez uczniów zakładanych efektów kształcenia.

B. Propozycje zmian w kształceniu zawodowym

1. Wyposażenie pracowni zawodowych

W kolejnych latach szkolnych należy zwrócić szczególną uwagę na poprawienie warunków w szkołach i możliwości wykorzystania warunków u przedsiębiorców, aby umożliwić uczniom jeszcze większą zdawalność w poszczególnych kwalifikacjach potrzebnych do zdobycia danego zawodu.

Dostosowanie wyposażenia pracowni do standardów unijnych pozwoli uczniom zwiększyć zdawalność egzaminów zawodowych i odnaleźć się na rynku pracy w Polsce i na terenie Europy. Należy rozważyć powstawanie nowych kierunków kształcenia młodzieży.

2. Poradnictwo zawodowe

Istnieje zapotrzebowanie na poradnictwo zawodowe w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych. Na te cele można znaleźć dofinansowanie unijne. W zakresie poradnictwa zawodowego należy

² Informacja miesięczna dotycząca sytuacji na rynku pracy w powiecie łosickim; lipiec 2023

wzmocnić współpracę dyrektorów szkół, nauczycieli zajmujących się poradnictwem zawodowym z Powiatowym Urzędem Pracy. Dyrekcja oraz pracownicy PUP w Łosicach służą pomocą w zakresie doradztwa zawodowego oraz danymi z rynku pracy. PUP współpracuje również z pracodawcami, a także bada zmieniające się zapotrzebowanie na pracowników w powiecie łosickim, regionie, kraju i za granicą.

W zakresie poradnictwa zawodowego szerokie działania prowadzi Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łosicach.

C. Stan oświaty w powiecie łosickim

W roku szkolnym 2008/09 do szkół powiatowych uczęszczało 1366 uczniów, natomiast dziesięć lat później już tylko 729. W roku szkolnym 2022/23r. nastąpił nieznaczny wzrost liczby uczniów do 837, jednakże ta sytuacja ma charakter okresowy spowodowany tzw. „podwójnym naborem” do szkół ponadpodstawowych.

Niż demograficzny, który w powiecie łosickim obecnie osiągnął maksymalny poziom, negatywnie wpływa na funkcjonowanie szkół ponadpodstawowych i skłania do natychmiastowego podejmowania środków mających na celu walkę z tym niekorzystnym zjawiskiem.

W związku z tym konieczne są dalsze działania skutecznie zachęcające młodzież do skorzystania z oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych w powiecie łosickim.

D. Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia to dziś ogromny problem młodego pokolenia. W całej Unii Europejskiej zauważyć można znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi krajami związane ze stopą bezrobocia wśród ludzi młodych do 25 roku życia.

I tak np. w lutym 2022 stopa bezrobocia w Grecji wyniosła 31,1%, w Hiszpanii 29,8%, we Włoszech 24,2%, a w Szwecji 22,4%. W Polsce natomiast kształtowała się na poziomie 9,1% (wobec 9,0% w styczniu), co było wynikiem wyraźnie niższym od unijnej średniej (14%) oraz podobnym jak w Austrii (9,0%), czy nienależącej do UE Islandii (9,1%)³.

Wszędzie jednak mamy do czynienia z dużą liczbą stosunkowo niewykwalifikowanych i niedoświadczonych młodych pracowników. Konieczne jest więc ciągle ich dokształcanie oraz umożliwianie zdobycia nowych umiejętności w praktyce. Znaczna część młodych ludzi w Europie ma jednak ograniczone możliwości podjęcia zatrudnienia. Zauważyć można wydłużenie się okresu nauki. Nic dziwnego - wejście na rynek pracy często kończy się porażką i długotrwałym pozostawaniem bez pracy. Zdobyte kwalifikacje, z powodu dużej dynamiki zmian współczesnego świata, bardzo

³ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Stopa-bezrobocia-w-Unii-Europejskiej-luty-2022-8309811.html>

szybko się dezaktualizują, co tym bardziej utrudnia podjęcie pracy.

Bezrobocie spowodowane jest szeregiem przyczyn o wielorakim charakterze. Głównymi problemami są niedopasowanie umiejętności i kwalifikacji młodzieży do zapotrzebowania na rynku pracy, wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem, brak doświadczeń zawodowych młodych ludzi, brak wymiany informacji między instytucjami edukacyjnymi a rynkiem pracy oraz brak nawyku całościowego uczenia się, ciągłego podnoszenia swoich umiejętności, rozwoju wiedzy. Instytucje nauczania często nie wyposażają uczniów w wystarczającą wiedzę i umiejętności. Nauczający powinni kształtować w młodych ludziach postawy ułatwiające wejście na rynek pracy, a szerzej - w zmieniający się ciągle świat. Niezbędne są tu predyspozycje do radzenia sobie z trudnymi, niejednokrotnie zadaniami życia codziennego. Istotne staje się ciągle aktualizowanie wiedzy.

Kolejnym ważnym działaniem powinno być uczenie młodych ludzi zdobywania informacji na temat rynku pracy, budowania hierarchii celów i własnej wizji kariery. Wcześniejsze zaplanowanie swojej ścieżki zawodowej powinno uchronić przed porażką.

Na podstawie opracowania PUP w Łosicach na lipiec 2023 roku w powiecie łosickim zarejestrowanych było ogółem 567 osób bezrobotnych tj. o 5 osób mniej niż na koniec czerwca 2023r. oraz o 68 osób mniej niż na koniec lipca 2022r.

Grupą szczególnie zagrożoną są mieszkańcy wsi, gdyż obserwujemy w tej grupie zasobów ludzkich często brak odpowiednich, wymaganych i pożądanых na rynku pracy kwalifikacji oraz niską mobilność ze względu na długi okres pozostawania bez pracy prowadzący często do wykluczenia społecznego. Ponadto oprócz bezrobocia rejestrowanego występuje na tych obszarach bezrobocie ukryte.

Pilna potrzeba zmiany bazy dydaktycznej w szkołach skłania do zastanowienia się w którym kierunku należy rozwijać szkolnictwo zawodowe w małym powiecie łosickim, aby mieć szansę zniwelowania poziom bezrobocia wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych.

Duży nacisk Ministerstwa Edukacji i Nauki na kształcenie zawodowe, skłania wszystkich do reaktywacji dobrych techników i szkół branżowych. Patrząc na wyniki maturalne absolwentów łosickich szkół, stopę bezrobocia wśród ludzi młodych, rynek pracy w Polsce i Europie należy zmienić trend z ostatnich lat z kierunku szkolnictwa ogólnokształcącego, który się nie sprawdził do szkolnictwa zawodowego i specjalistycznego. Młody człowiek powinien mieć szansę na wybór kierunku kształcenia zgodnie ze zdolnościami, umiejętnościami, zainteresowaniami i potrzebami rynku pracy. Potrzebne jest kształtowanie zainteresowań wśród ludzi młodych. Dlatego należy dbać o dobrą bazę dydaktyczną, wykształconą kadrę pedagogiczną nie tylko w szkołach ponadpodstawowych, ale również w podstawowych. Powinno się prowadzić mądrą politykę rozwoju szkolnictwa tak aby młodzi

ludzie wchodzili na rynek pracy tuż po ukończeniu szkoły i zdobyciu odpowiedniego wykształcenia. Zbyt mała korelacja między wykształceniem młodych ludzi a rynkiem pracy, pracodawcą skłania do jak najszybszych zmian. Rozwój dobrej bazy dydaktycznej, pozyskiwanie środków unijnych na ten cel przyniesie korzyści dla młodych ludzi. Również sukcesy uczniów w każdej szkole w powiecie łosickim będą rzutowały na kierunek rozwoju poszczególnych placówek. Dobre technikum w zawodzie programista, handlowiec, rolnicze, hotelarskie, ekonomiczne, czy żywienia i usług gastronomicznych to szansa dla młodych absolwentów szkół ponadpodstawowych.

E. Analiza Zespołu Szkół Nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego

Dokonano analizy ZS nr 3 pod kątem ekonomicznym, dydaktycznym i organizacyjnym.

W roku 2023/2024 do ZS uczęszcza następująca liczba uczniów:

1. Do klas pierwszych przyjęto:

- klasa I technikum rolnicze- 13
- klasa I technikum ekonomiczne – 18
- klasa I technikum hotelarskie – 8
- klasa I technikum żywienia i usług gastronomicznych – 16
- klasa I technikum programista- 6
- klasa I technikum handlowe- 11

Pozostała liczba 265, to uczniowie klas II- V.

W roku szkolnym 2023/2024 pracownicy pedagogiczni stanowią 30 zatrudnionych tj. 1 dyrektor i jego zastępca. Pełnozatrudnieni nauczyciele pracują na 27 etatach, natomiast nauczycieli niepełnozatrudnionych jest 3. W szkole zatrudniony jest również psycholog i pedagog specjalny.

Pracownicy administracyjno-gospodarczy stanowią 8 etatów w tym 2 pracowników administracji i 6 pracowników obsługi.

F. Typy specjalizacji w II Technikum w Zespole Szkół Nr 3 RCKU

1. Hotelarskie

Kwalifikacje:

HGT.03 – Obsługa gości w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie

HGT.06 – Realizacja usług w recepcji

2. Ekonomiczne

Kwalifikacje:

EKA.04 – Prowadzenie dokumentacji w jednostce organizacyjnej

EKA.05 – Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych

3. Handlowe

HAN.01 - Prowadzenie sprzedaży

HAN.02 - Prowadzenie działań handlowych

4. Programistyczne

INF.03 - Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych

INF.04 - Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji

5. Rolnicze

Kwalifikacje:

ROL.04 – Prowadzenie produkcji rolniczej

ROL.010 – Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej

6. Żywienia i usług gastronomicznych

Kwalifikacje:

HGT.02 – Przygotowanie i wydawanie dań

HGT.12 – Organizacja żywienia i usług gastronomicznych

G. Inwentaryzacja posiadanego sprzętu

1. Wykaz pomocy dydaktycznych dla zawodu Technik Rolnik, którymi szkoła dysponuje:

Lp.	Nazwa	Liczba sztuk
1	ciągnik Ursus 5314, rok produkcji 1997, stan techniczny średni;	1
2	ciągnik Ursus 4512, rok produkcji 1994, stan techniczny średni;	1
3	ciągnik Ursus C-360 3P, rok produkcji 1990; stan techniczny słaby	1
4	kombajn zbożowy Bizon Rekord, rok produkcji 1997, stan techniczny dobry.	1
5	kombajn ziemniaczany Anna, rok produkcji 1992, stan techniczny bardzo dobry;	1
6	przyczepa szttywna Autosan, rok produkcji 1992, stan techniczny słaby.	1
7	przyczepa wywrotka, rok produkcji 1995, stan techniczny słaby	1
8	rozrzutnik obornika, rok produkcji 1997, stan techniczny dobry	1
9	rozsiewacz nawozów zawieszany, rok produkcji 1996, stan techniczny słaby	1
10	rozsiewacz nawozów przyczepiany, rok produkcji 1980, stan techniczny słaby.	1
11	sadzarka do ziemniaków automatyczna z czerpakowo-przenośnikowym zespołem sadzącym, rok produkcji 1997, stan techniczny dobry.	1
12	siewnik zbożowy Poznaniak, rok produkcji 1990, stan techniczny słaby	1
13	pląg ciągnikowy trzyskibowy zawieszany, rok produkcji 1990, stan techniczny słaby	1
14	pląg ciągnikowy czteroskibowy zawieszany, rok produkcji 1997, stan techniczny dobry	1
15	agregat uprawowy (kultywator z zębami sprężystymi+wał strunowy), rok produkcji 1995, stan dobry	1
16	kultywator uprawowy z zębami półsprężystymi, rok produkcji 1990, stan techniczny słaby	1
17	brona talerzowa, rok produkcji 1996, stan dobry	1
18	brona zębowa ciężka, rok produkcji 1990, stan dobry	1
19	brona zębowa średnia, rok produkcji 1990 stan techniczny słaby	1
20	opryskiwacz ciągnikowy zawieszany Pilmet, rok produkcji 1992, stan techniczny słaby.	1
21	myjka ciśnieniowa Karcher, stan bardzo dobry	1

22	sprężarka elektryczna jednofazowa, rok produkcji 2002, stan techniczny słaby	1
23	grunty orne	9 ha
24	spawarka transformatorowa, stan techniczny dobry	1
25	prostownik z rozruchem, stan techniczny dobry	1
26	narzędzia ręczne (wiertarka elektryczna, szlifierka kąтова, zestawy kluczy, prasa do smaru ręczna, stan różny	po 1 szt.
27	regał na części	1
28	stół ślusarski z imadłem	1
29	szafka narzędziowa stojąca	1
30	szafka narzędziowa wisząca	1
31	narzędzia pomiarowe: suwmiarka, szczelinomierz, manometr	po 1 szt.
32	tablica: profile glebowe	1
33	zestawy nasion roślin uprawnych	1
34	tablice: szkodniki roślin uprawnych	10
35	tablice: choroby roślin uprawnych	8
36	atlas chorób i szkodników roślin uprawnych	1
37	atlas chwastów	1
38	atlas roślinności łąkowej	1
39	zielniki chwastów użytków rolnych	3
40	plytka Heliga	1
41	model chlewni	1

2. Wykaz pomocy dydaktycznych dla zawodu technik żywienia i usług gastronomicznych, którymi szkoła dysponuje:

Lp.	Nazwa	Liczba sztuk
1	patelnia ze stali nierdzewnej 24cm	3
2	patelnia nieprzywierająca teflonowa 24cm	2
3	patelnia do naleśników 25cm	3
4	pokrywki do garnków i rondli	12
5	noże uniwersalne	6
6	noże kuchenne	6
7	noże do jarzyn	3
8	zestaw desek do krojenia HACCP	3
9	stojaki na deski	3
10	miski metalowe 18cm	3
11	miski metalowe 24cm	3
12	tarki sześciokątne ze stali nierdzewnej	3
13	łyżka cedzakowa ze stali nierdzewnej	3
14	chochla ze stali nierdzewnej	3
15	mikser	3
16	blender ręczny	2
17	termometr sonda	1
18	sito stalowe	3
19	praska do czosnku	3
20	praska do ziemniaków	2

21	blacha do pieczenia 36x25cm	3
22	blacha do pieczenia 28x24cm	3
23	blacha keksówka	3
24	przystawki do maszynek do mielenia Zelmer	2
25	bulionówki z podstawką	3 komplety (18 szt.)
26	naczynia miarowe	3
27	wyciskacz do cytryn	3
28	otwieracz do puszek	3
29	pędzel do smarowania ciasta	3
31	podajniki do ręczników gastronomicznych	3
32	stoły produkcyjne przyściennie	4
33	zestaw garnków	3
34	maszynki do mielenia elektryczne	2
35	obrasy białe(plamo odporne]	10
36	bieżniki różnokolorowe	6
37	zestaw talerzy [głęboki, zasadniczy, zakąskowy, deserowy]	1 komplet (12 szt.)
38	zestaw filiżanek(do herbaty i kawy]	1 komplet (12 szt.)
39	kieliszek do jaj	6
40	salaterki małe	6
41	salaterki duże	6
42	półmiski małe owalne	4
43	rawierka	4
44	cukiernice	2
45	półmiski duże owalne	4
46	szklanki	12
47	dzbanek do soku	6
48	pucharki na desery	12
49	sosjerka	3
50	waza	3
51	zestaw noży kuchennych	3
52	podgrzewacz do talerzy	1
53	stoły	6
54	krzesła	24
55	zestaw do dekoracji stołu	1
56	lada barowa	1
57	krzesła barowe	3
58	sprzęt barmański	1 komplet
59	scyzoryk kelnerski	1
60	karafka	1
61	sitko barmańskie	1
62	piec konwekcyjny	1
63	nalewak	1

3. Wykaz pomocy dydaktycznych dla zawodu technik hotelarz* którymi szkoła dysponuje:

Lp.	Nazwa	Ilość sztuk
1	łóżko recepcyjna	1
2	łóżko + materac	1
3	pościel	1
4	bielizna pościelowa	1
5	zestaw ręczników	2
6	umywalka z blatem	1
7	oświetlenie	1
8	lustro	1
9	wanna	1
10	wózek hotelowej obsługi z wyposażeniem	1
11	ręczny sprzęt porządkowy	1
12	regał z bielizną hotelową	1
13	filmy dydaktyczne	1
14	kuchenka gazowa	1
15	podgrzewacz do potraw	1
16	zestaw talerzy	1
17	podgrzewacz do talerzy	1

4. Wykaz pomocy dydaktycznych dla zawodu technik ekonomista* którymi szkoła dysponuje:

Lp.	Nazwa	Ilość sztuk
1	Komputer stacjonarny z oprogramowaniem specjalistycznym	11
2	Drukarka laserowa kolorowa	1
3	Blindownica	1

Technik programista korzysta z pracowni ekonomicznej, natomiast technik handlowiec zajęcia praktyczne prowadzi w placówkach handlowych współpracujących ze szkołą.

H. Wnioski z analizy sytuacji w ZS Nr3 RCKU w Łosicach

1. Dbać o wysoki poziom nauczania we wszystkich typach szkół.
2. Wzmocnić promocję szkół.
3. Pozyskiwać środki finansowe z funduszy unijnych na pracownię zawodowe i ich doposażenie, a także doskonalenie nauczycieli, poradnictwo zawodowe.
4. Zaplanować nowe kierunki kształcenia w zależności od zainteresowania uczniów szkół podstawowych.
5. Zwiększyć liczbę uczniów w klasach, tak, aby nie była ona poniżej 20.

2. OKREŚLENIE STANU DOCELOWEGO

Cechą charakterystyczną obecnego rynku pracy w Polsce i na świecie jest dążenie do specjalizacji. Ułatwia ona znalezienie pracy, wskazuje jasne ścieżki rozwoju zawodowego i motywuje do ciągłego pogłębiania posiadanych umiejętności. Szkolnictwo zawodowe jest niezastąpionym narzędziem kreowania specjalizacji wśród młodych ludzi, którzy niebawem wejdą w życie zawodowe. Nie można stwierdzić, że podjęte na tym etapie decyzje zaważą na dalszych losach młodzieży. Jednak na pewno umożliwią pierwszą styczność z rynkiem pracy, co jest kluczowe dla rozpoczęcia budowania swojej kariery mającej bezpośrednie przełożenie na jakość życia. Kształcenie zawodowe to wielka szansa dla młodzieży, nauczycieli oraz pracodawców. Młodzież zdobywając niezbędne umiejętności zawodowe kształtuje swoją wartość na rynku pracy oraz buduje swoją pozytywną samoocenę jako jednostki potrzebnej dla społeczeństwa i gospodarki narodowej. Nauczyciele mają szansę przekazywać posiadaną wiedzę i umiejętności młodym ludziom przyczyniając się do ich rozwoju i realizując swoje powołanie pedagogiczne. Pracodawcy z kolei otrzymują młode i wykształcone kadry, które będą przyczyniały się do sprawnego funkcjonowania przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Kształcenie zawodowe to również wielkie wyzwanie. Jedynie dobrze zaplanowana i realizowana przez dobrze przygotowanych nauczycieli i przy użyciu profesjonalnych pomocy naukowych nauka zawodu jest skuteczna i efektywna. Tylko spełnienie tych podstawowych kryteriów umożliwi realizację wielkiej wartości jaką posiada w sobie kształcenie zawodowe.

Zespół Szkół Nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach ma ambitny cel zrealizowania wszystkim powyższych założeń w swojej praktyce dydaktycznej. Celem Dyrekcji jest ciągle podnoszenie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego na kierunkach technik rolnik, ekonomista, hotelarstwa, żywienia i usług gastronomicznych, programista, handlowiec. Zadaniem, które stoi przed szkołą, musi być dostosowana do ciągle zmieniającego się potrzeb rynku pracy i odpowiadać na potrzeby uczniów, nauczycieli oraz placówki.

A. Potrzeby uczniów

Kluczową kwestią dla placówki kształcenia zawodowego jest zaspokojenie potrzeb uczniów. Przede wszystkim są one związane z uzyskiwaniem przez nich nowych umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych. W tym zakresie szkoła powinna umożliwiać uczniom zajęcia zawodowe na najwyższym możliwym poziomie, w trakcie których przekazywane będą podstawy teoretyczne danego zawodu. Stanowi to niezbędną bazę, która zostanie rozbudowana o zajęcia praktyczne. Zdobywanie pierwszych doświadczeń i przekuwanie teorii na praktykę jest niezwykle ważne i ciągle doskonalenie

tego procesu stanowi sens kształcenia zawodowego. Kolejną ważną kwestią jest rozbudzanie i umożliwienie rozwijania pasji i talentów uczniów, czyli zadania wykraczające poza podstawę programową dla danego przedmiotu. Rozbudzanie nowych zainteresowań będzie możliwe dzięki umożliwieniu uczniom interakcji z otaczającą ich rzeczywistością, której nie znali do tej pory. Uczniowie powinni mieć możliwość zetknięcia się z realnie funkcjonującymi przedsiębiorstwami, aby poznać kulisy pracy w danej branży z pierwszej ręki czyli od osób wykonujących dany zawód. Poznanie specyfiki pracy może zadecydować o zmianie kierunku kształcenia u młodego człowieka lub wskazanie mu specjalizacji w danym zawodzie, w której w przyszłości chciałby się rozwijać. Kolejnym działaniem, które powinna umożliwiać placówka kształcenia zawodowego, jest udział w targach branżowych w trakcie których uczniowie mają możliwość w jednym miejscu zobaczyć liderów z danego sektora. Poznając ich ofertę, nowinki technologiczne czy poznanie oferty stażowej tych firm uzupełnią oni programy nauczania danego zawodu o wiedzę, którą kształtuje praktyka dnia codziennego i o które często bywają nowością dla samych nauczycieli. Szkoła powinna poza tym dać możliwość odbywania różnorodnych staży zawodowych u prężnie działających przedsiębiorców przez co młodzi ludzie będą mogli zdobywać szlify zawodowe u możliwie najlepszych zawodowców. Pobudzając wśród młodych ludzi nowe pasje i zainteresowania nie można deprecjonować chęci kontynuowania kształcenia na poziomie wyższym na politechnikach i uniwersytetach. Uczniom widzących się na tej drodze szkoła powinna zapewniać dodatkowe godziny zajęć, w trakcie których będą mogli pogłębiać wiedzę z przedmiotów maturalnych co bezpośrednio przełoży się na ich szanse dostania się na uczelnie wyższą. Uczniowie powinni również mieć możliwość zapoznać się ze specyfiką uczenia się w szkole wyższej poprzez udział w laboratoriach i zajęciach prowadzonych w warunkach akademickich. Ostatnią kwestią jest konieczność uzupełniania oferty kształcenia o specjalistyczne kursy zawodowe oraz kursy w zakresie kompetencji miękkich, które spotęgują możliwość zdobycia pierwszej pracy przez młodych ludzi. Wszystkie opisane powyżej elementy powinny być częścią stanu docelowego placówki i stanowić cel do którego trzeba dążyć w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

B. Potrzeby nauczycieli

W kontekście potrzeb nauczycieli kluczową kwestią jest umożliwienie im kształcenia uczniów w odpowiednich warunkach, czyli w nowoczesnych i zmodernizowanych pracowniach specjalistycznych. Wiedza posiadana przez nauczycieli powinna być zawsze uzupełniania praktycznymi przykładami i narzędziami wykonywania zawodu. Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość, ale i brak środków na zakup wyposażenia skutkuje faktem, że zarówno uczniowie jak i nauczyciele muszą pracować w salach

z przestarzałym lub niepełnym wyposażeniem. Skutkuje to tym, że ciężar przekazywanej wiedzy musi być bardziej kładziony na teorię niż na praktykę co przekłada się potem na umiejętności posiadane przez młodzież. Bolączką nauczycieli jest również niewystarczająca ilość godzin dydaktycznych przeznaczonych na realizację programu nauczania. Częstym zjawiskiem jest brak realizacji wszystkich zagadnień z danego przedmiotu lub omawianie części tylko pobieżnie, co jest bezpośrednim efektem opisanej wyżej potrzeby. Może to być zniwelowane poprzez zapewnienie nauczycielom dodatkowych godzin zajęć, które będą mogli poświęcić na pracę z młodzieżą w zakresie chociażby przedmiotów maturalnych. Ponadto okresowa modernizacja specjalistycznych pracowni jest koniecznością, którą będzie zawsze towarzyszyła szkolnictwu zawodowemu.

Bardzo ważną kwestią jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli poprzez m.in. udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach specjalistycznych i studiach podyplomowych współfinansowanych z funduszy zewnętrznych (krajowych i Unii Europejskiej)

C. Potrzeby placówki

Najważniejszą potrzebą placówki jest konieczność modernizowania wyposażenia specjalistycznych pracowni o nowe pomoce dydaktyczne. Szkoła musi posiadać nowoczesne i dobrze wyposażone pracownie, które umożliwią w pełni realizację programu dydaktycznego z niezbędnymi elementami praktycznymi, jest to konieczność, która będzie miała bezpośredni wpływ na jakość kształcenia danej placówki, oceny jej absolwentów i ich przygotowania do wejścia w życie zawodowe.

Powyższa analiza wprost wskazuje stan docelowy do którego Zespół Szkół Nr 3 Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach będzie dążył. Osiągnięcie stanu docelowego umożliwi zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej placówki. Przejawem tego będzie podniesienie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego na kierunkach technik programista, handlowiec, rolnik, ekonomista, hotelarstwa, żywienia i usług gastronomicznych. Stan docelowy stanowić będzie odpowiedź na ciągle zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz na potrzeby uczniów, nauczycieli oraz samej placówki.

3. ZDEFINIOWANIE POTRZEB I PROBLEMÓW

Poniższy rozdział zawiera dokładną analizę potrzeb, ale i barier młodzieży uczącej się w Zespole Szkół Nr 3 Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Łosicach. Dogłębna diagnoza barier ma pomóc zdefiniować czynniki wykluczające, które negatywnie wpływają na rozwój młodzieży i prowadzić mogą do nieosiągnięcia przez nich zamierzonych celów oraz marginalizacji. Wykluczenie może mieć wiele wymiarów, które pozornie nie są dostrzegalne i mogą mieć równie negatywne konsekwencje jak np. wzrastanie w rodzinach dysfunkcyjnych.

Z kolei zdefiniowanie potrzeb miało na celu wskazanie wprost obszarów, które należy poprawić lub położyć większy nacisk. Odczucia młodzieży wchodzącej niedługo na rynek pracy są niezwykle istotne w kontekście słabych stron całego programu kształcenia na poszczególnych kierunkach. Młodzi ludzie coraz więcej czasu i wysiłku wkładają w przygotowanie się do wejścia w życie zawodowe. Mają świeże spojrzenie na temat wymagań rynku pracy, co nie zawsze może być dostrzegane przez kadre pedagogiczną placówki. Ich cenne sugestie z pewnością powinny stanowić punkt odniesienia do projektowania zmian, które zaowocują lepszym ich przygotowaniem do wejścia w życie zawodowe.

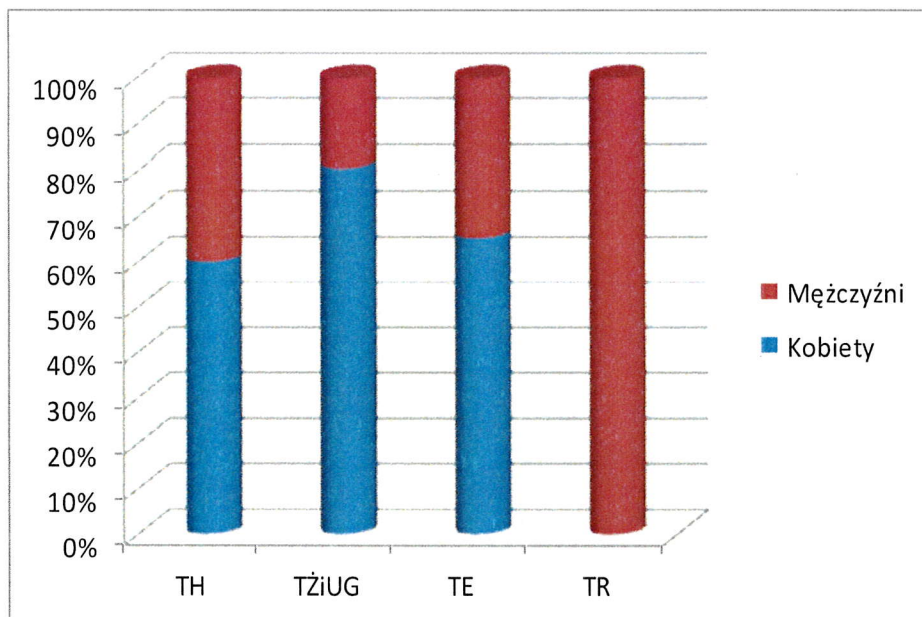
A. Diagnoza wykluczenia

Diagnoza wykazała występowanie wśród uczniów znacznej grupy osób defaworyzowanych. Głównym czynnikiem występującym wśród uczniów jest kwestia lokalizacyjna. Większość badanych mieszka w znacznej odległości od szkoły, co niesie za sobą konkretne konsekwencje. Uczniowie muszą pokonywać duże odległości i w większości uzależnieni są od lokalnej komunikacji. Przez to uczniowie nie mogą uczestniczyć w zajęciach dodatkowych odbywających się poza godzinami lekcyjnymi, gdyż nie mieliby możliwości powrotu do domu. Wśród uczniów są również osoby z chorobami wymagającymi konsultacji specjalistycznych oraz osoby z problemami (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), które muszą korzystać z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Poniżej przedstawiono dokładne dane ankietowe obrazujące skalę zjawiska.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym próba badawcza wyniosła 211 respondentów, z czego 108 osób stanowiły kobiety (ok 51,18%) a 103 mężczyźni (48,81%). W ramach tej grupy podział na klasy zawodowe prezentował się w następujący sposób. Najwięcej przedstawicieli wśród respondentów uczęszczało do klasy o profilu Technik Żywienia Usług Gastronomicznych [TŻiUG], tj. blisko 1/3 wszystkich ankietowanych. Grupa ta w znaczący sposób została zdominowana przez płęć kobiecą (55 kobiet przy 13 mężczyznach). Nieco inna sytuacja wystąpiła w dwóch innych klasach: Technik Hotelarstwa [TH] (32 kobiety i 21 mężczyzn) oraz Technik

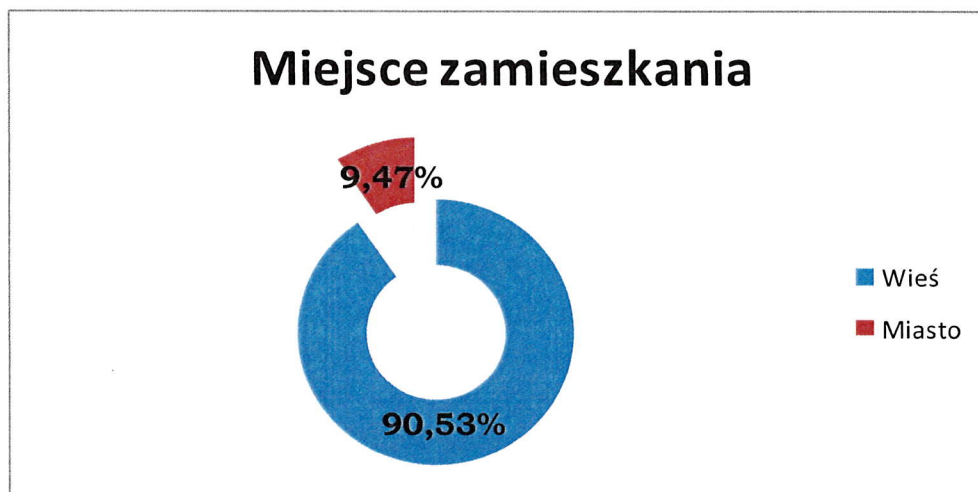
Ekonomista [TE] (21 kobiet i 11 mężczyzn). Zupełnie inaczej prezentowały się wyniki w klasie Technik Rolnik [TR], gdzie na 58 respondentów 100% ankietowanych stanowiła płć męska. Zaprezentowane dane obrazuje poniżej wykres.

Wykres nr 1. Podział uczniów ze względu na profil kształcenia i płć



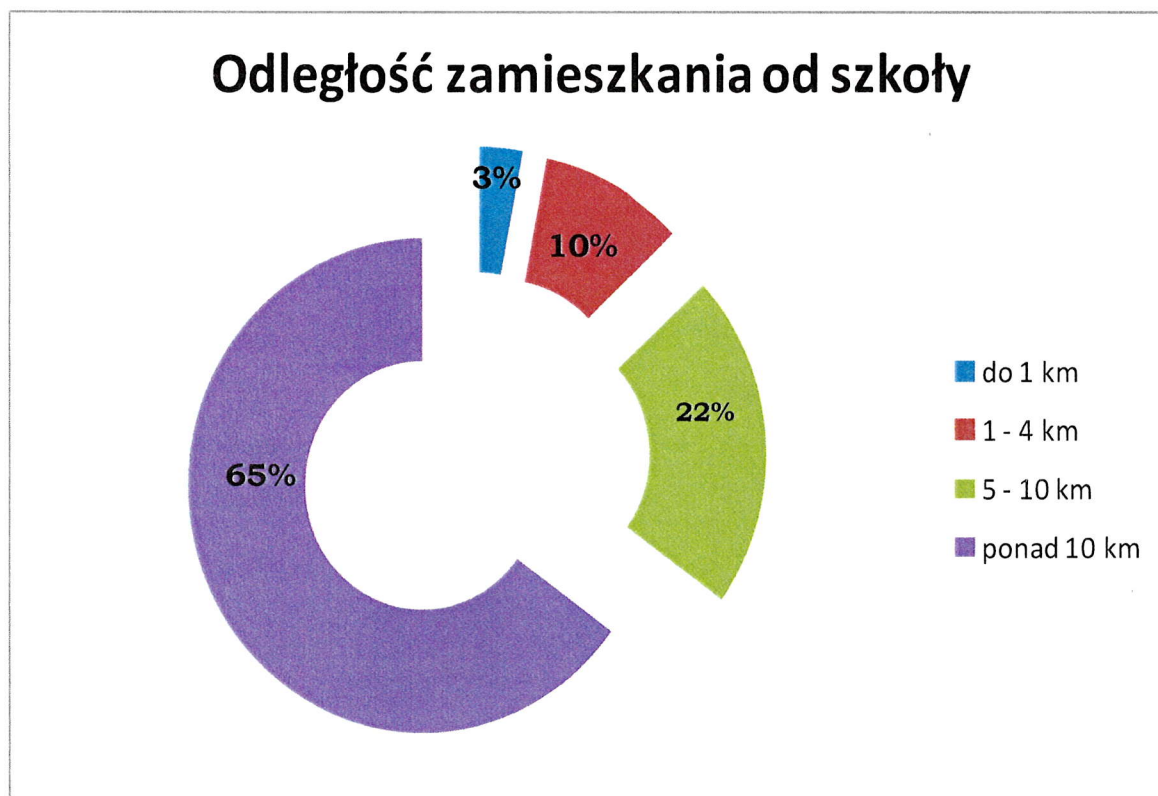
W zdecydowanym stopniu grupa respondentów zamieszkiwała obszary wiejskie (191 osoby co stanowi około 90,53% respondentów).

Wykres nr 2.



Biorąc pod uwagę odległość od szkoły większość ankietowanych zamieszkiwała tereny oddalone co najmniej o 10 km (ponad 65% tj. 138 osób). Tendencja ta malała wraz ze zmniejszaniem dystansu do szkoły, przy 5-10 km - grupa 46 uczniów tj. około 22% zaś w odległości między 1-4 km - grupa 21 uczniów, tj. ok 10%. Na terenie Łosic oraz obrzeżach miasta liczba respondentów wyniosła 6 osób, co stanowi niecałe 3% badanej grupy.

Wykres nr 3.



Wśród uczniów, którzy wzięli udział w badaniu, wszyscy objęci są pomocą psychologa, a z trzema osobami z tej grupy prowadzona jest praca regularna.

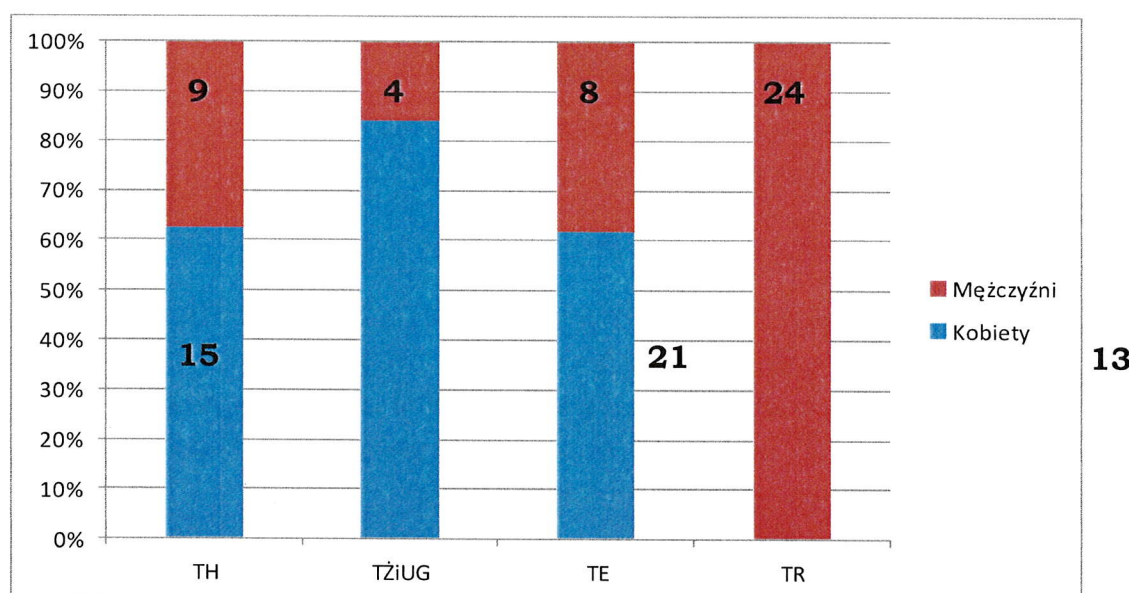
B. Diagnoza potrzeb

W kontekście potrzeb uczniów zarysowało się kilka obszarów, na które młodzież kładła nacisk. Powtórzyła się kwestia lokalizacyjna w nieco innym kontekście. Mianowicie zamieszkiwanie przez uczniów w większości na terenach wiejskich powoduje problemy z dostępem do atrakcyjnych pracodawców a zatem i okazji do odbycia stażu. Badania pokazały również niską motywację wśród części młodzieży, która nie była zainteresowana udziałem w żadnych zajęciach rozwijających zainteresowania. Źródła takiego stanu rzeczy mogą leżeć z jednej strony w kwestiach lokalizacyjnych opisanych powyżej lub też w niedostosowaniu oferty do zapotrzebowania uczniów. Za drugim powodem przemawiają kolejne dane jasno wskazujące obszary szkoleń i dodatkowych pozaszkolnych aktywności, które interesują młodych ludzi. Są oni otwarci na udział w stażach, również zagranicznych. Chętnie wzięliby udział w dodatkowych kursach zawodowych, które niemalże od ręki dadzą im kompetencje potrzebne na rynku pracy. Tematy powiązane z kontynuowaniem nauki, również na poziomie akademickim, często pojawiały się w odpowiedziach uczniów. Poniżej przedstawiono dokładne dane ankietowe obrazujące poruszone powyżej kwestie.

Diagnozę potrzeb zrealizowano na próbie obejmującej grupę 94 uczniów reprezentujących cztery profilowane klasy: Technik Żywienia Usług Gastronomicznych (TŻiUG), Technik Hotelarstwa (TH), Technik Ekonomista (TE) i Technik Rolnik (TR). Uczniowie biorący udział w badaniu odpowiedzieli na szereg pytań związanych zarówno z preferowaną formą wsparcia ze strony szkoły na drodze zawodowej jak również własnymi potrzebami związanymi z rozwojem zainteresowań.

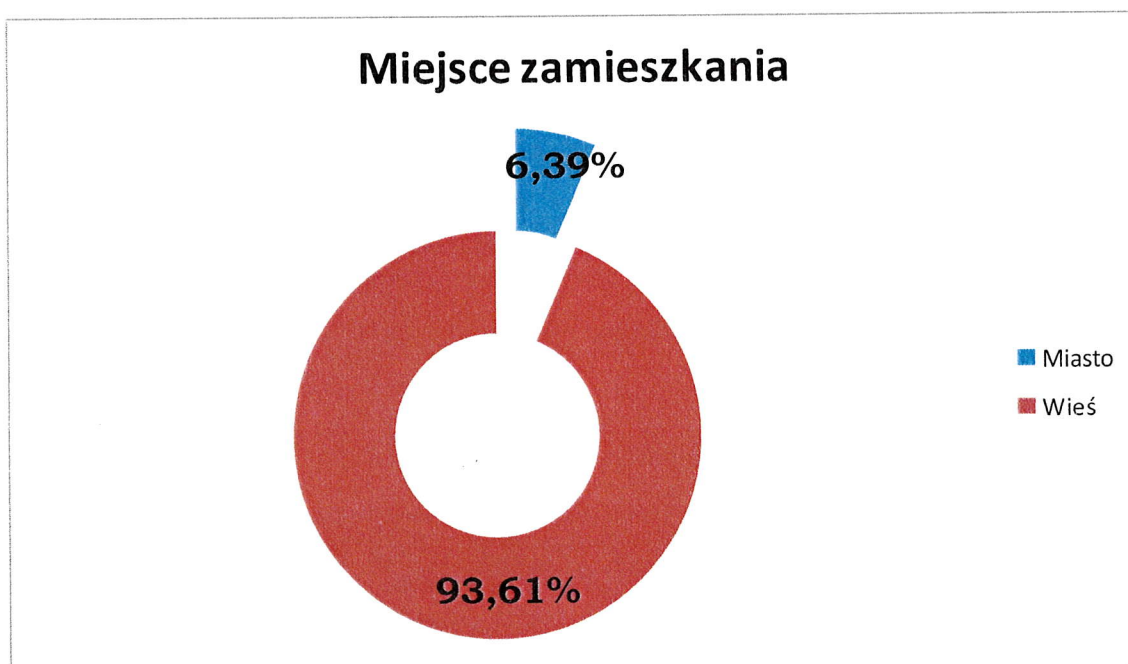
Wśród grupy ankietowanych osób podział na płeć rozłożył się dość równomiernie, około 52% respondentów stanowiły kobiety przy 48% udziale mężczyzn. O ile podział w klasach TE i TH był dość zbliżony przy nieznacznej przewadze kobiet, tak w klasach TŻiUG i TR dysproporcje udziału ankietowanych były już znaczące. Opisaną powyżej sytuację obrazuje zamieszczony wykres.

Wykres nr1. Podział uczniów ze względu na profil kształcenia i płeć



Ze względu na miejsce zamieszkania podział respondentów prezentował się w następujący sposób.

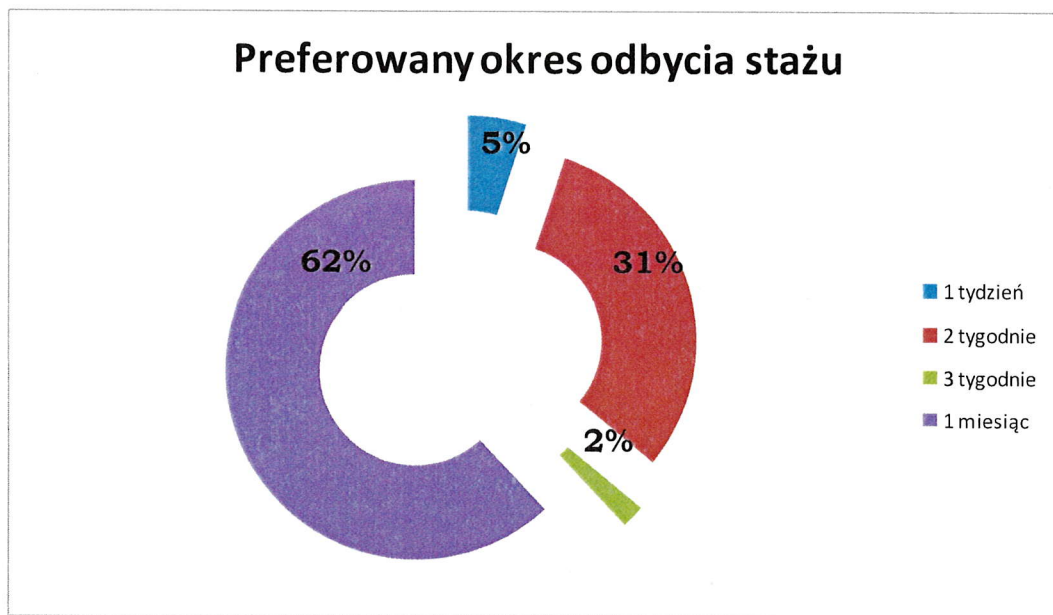
Wykres nr 2.



W dalszej części ankiety respondenci ustosunkowali się do kwestii związanych z chęcią uczestniczenia w dodatkowych zajęciach pozaszkolnych. Możliwość udziału w nadobowiązkowych zajęciach nie spotkała się z dużym zainteresowaniem. Tylko co 10 osoba wyraziła gotowość do poświęcania na to swojego czasu poza godzinami lekcyjnymi.

Istotną sprawą ze względu na zbadanie preferencji uczniów co do możliwości dalszej kariery zawodowej była kwestia odbytych i planowanych staży. Niemal 68% respondentów brała wcześniej udział w stażu, z czego procent zadowolenia ze zdobytego w tej formie doświadczenia wyniósł ponad 85%. Osoby nie do końca nieusatysfakcjonowane z odbytych staży, jako główny powód podawały zbyt krótki okres odbycia praktyk u pracodawcy. Na postawione pytanie odnośnie do możliwości odbycia kolejnego stażu, około 75% ankietowanych wyraziła takową chęć. Spośród zaproponowanych zadań w ramach stażu, największą popularnością cieszyły się: poznanie procesów technologicznych (52%) oraz zarządzanie firmą (41%). Jako najbardziej dopasowany okres odbycia stażu respondenci podali 1 miesiąc (62%) oraz okres dwóch tygodni (31%). Szczegółowy podział preferencji co do długości odbycia stażu prezentuje się w następujący sposób.

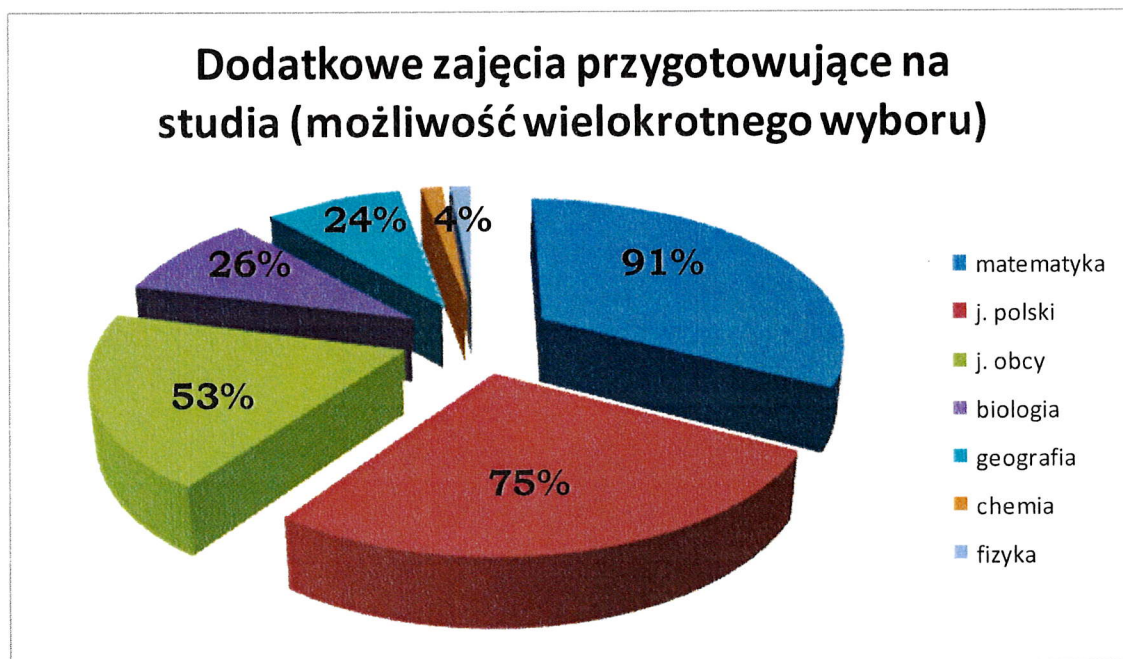
Wykres nr 3



Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi ze sprecyzowanym miejscem odbycia stażu pojawiały się największe i najbardziej uznane marki restauracji i hoteli w Warszawie. Z kolei wśród miast dominowały Warszawa, Białystok i Siedlce. Uczniowie technikum rolniczego zainteresowani byli odbyciem stażu w okolicach Łosic.

Dokonywanie wyborów edukacyjnych, a następnie zawodowych to proces wieloetapowy. Jednym z ważnych zadań szkoły jest przygotowanie ucznia do egzaminu, którego wynik staje się często przepustką do dalszego etapu kształcenia. Dobry wynik na maturze otwiera drogę na studia wyższe. Na pytanie postawione w ankiecie „Czy jesteś zainteresowana/y uczestnictwem w kursie przygotowującym na studia?”, 48% respondentów opowiedziało się za udziałem w tego rodzaju formy wsparcia. Tak niskie zainteresowanie może wynikać z faktu, iż uczniowie po ukończeniu szkół zawodowych i techników posiadają już odpowiednie (minimalne) kwalifikacje zawodowe i decydują się na wcześniejsze podjęcie pracy. W przypadku osób które wyraziły chęć uczęszczania na dodatkowe zajęcia przygotowujące na studia największym zainteresowaniem cieszyły się takie przedmioty jak: język obcy (53%), matematyka (91%), język polski (75%), biologia (26%), chemia (4%), fizyka (4%), geografia (24%).

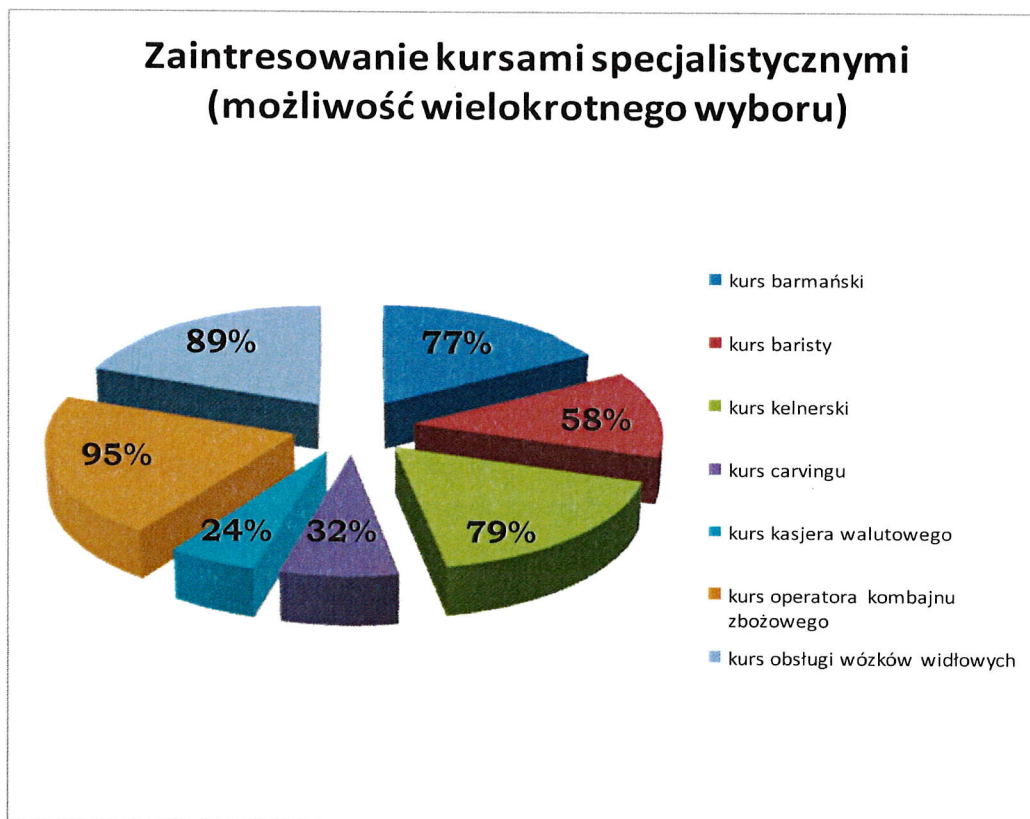
Wykres nr 4.



Coraz większą popularnością cieszą się wizyty w szkołach wyższych. Uczniowie mają wtedy możliwość bezpośredniego kontaktu z kadrami pedagogicznymi, studentami, jak również poznania kampusu, na którym być może przyjdzie im studiować. Ponad 57% respondentów wyraziło chęć wzięcia udziału w takiej wizycie.

Niezmiernie istotną kwestią w rozwijaniu pasji i talentów wśród uczniów jest umożliwienie im udziału w specjalistycznych kursach. Dzięki uczestnictwu w tego typu formach wsparcia mogą oni nie tylko poszerzyć swoje zainteresowania, ale również zdobyć praktyczną wiedzę i kwalifikacje niezbędne przy poszukiwaniu pracy. Certyfikat ukończenia specjalistycznych kursów stanowi dzisiaj podstawę do uzyskania sukcesu w danym zawodzie. Największym zainteresowaniem wśród ankietowanych w ramach tego typu wsparcia cieszyły się następujące kursy: barmański (77%), baristy (58%), kelnerski (79%), carvingu (32%), kasjera walutowego (24%), a także operatora kombajnu zbożowego (95%) i wózków widłowych (89%). Dodatkowo grupa około 70% respondentów wyraziła chęć udziału w targach i wyjazdach branżowych, podając za najbardziej preferowane staże zagraniczne (46%) oraz krajowe (79%).

Wykres nr 5.



Oprócz kształcenia w wybranym przez ucznia kierunku, ważne staje się także ukierunkowanie na zdobywanie praktycznych umiejętności: pracy z komputerem, umiejętności interpersonalnych, zdolności szybkiego uczenia się, otwartości na zmiany, a także umiejętności docierania do odpowiednich informacji. Na zadane pytanie w ankiecie „W jakich zajęciach chciałbyś/chciałabyś uczestniczyć?” respondenci odpowiedzieli w następujący sposób.

Wykres nr 6.



4. REKOMENDACJE

Rekomendacje odnoszą się do analizy stanu docelowego placówki i mają za zadanie wskazać najbardziej adekwatne formy jego realizacji. Rekomendacje powstały po rozmowach z Dyrekcją szkoły, analizie przeprowadzonych ankiet oraz oferty edukacyjnej placówki.

1. Modernizacja pracowni specjalistycznych, których wyposażenie nie jest wystarczające dla efektywnego prowadzenia kształcenia Według obowiązującej podstawy programowej.
2. Organizacja dodatkowych staży zawodowych u pracodawców, którzy mają potencjał do przekazania wartościowej wiedzy praktycznej uczniom.
3. Rozwijanie pasji i talentów wśród uczniów poprzez działania wykraczające poza podstawę programową obejmujące udział w targach branżowych, organizację wizyt u pracodawców, umożliwienie kontaktu z innymi placówkami kształcenia zawodowego o podobny profilu.
4. Współpraca z pracodawcami przy opracowywaniu programów przyszłych staży zawodowych.
5. Organizacja dodatkowych zajęć dydaktycznych z przedmiotów maturalnych oraz dodatkowych wizyt i zajęć na uczelniach wyższych.
6. Zapewnienie uczniom oferty kursów specjalistycznych oraz kursów z kompetencji miękkich, które podniosą ich wartość na rynku pracy.